

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Hohenwartov klub in izjemno stanje.

Zagrebaški „Obzor“ priobčil je včeraj pod tem zaglavjem zanimljiv članek, kateri zasluži, da ga podamo svojim čitateljem v doslovnem prevodu:

„Jedno najbolj zanimivih in najvažnejših vprašanj v notranjem življenju Avstrije je: Kako se bode držal Hohenwartov klub v vprašanju o izjemnem stanju na Češkem? Da je Hohenwartov klub danes to, kar je bil v svojem začetku, da je on klub „stranke prava“, kakor se v svojih pravilih nazivlje, bi tega vprašanja niti ne bilo, celo do izjemnega stanja bi ne bilo prišlo.

Ko je grof Taaffe prišel na krmilo, sestavljale so večino tri skupine, katere je mej seboj vezal takozvani železni obroč: Čehi, kateri so imeli jeden klub, Poljaki, ki so imeli drugi klub, in — recimo — Hohenwartovci, ki so bili združeni v tretjem klubu. Moralni in priznani voditelj te večine je bil grof Hohenwart, prejšnji voditelj desnice. On je l. 1879. sestavil adresu za večino: adresu, v kateri se je že nekoliko odnehalo od strogo federalističnega načela, ki pa je vendar imela za temelj avtonomijo posameznih dežel in nj hova zgodovinska prava. Poljski in češki klub bila sta homogena, dočim je bil Hohenwartov klub sestavljen iz precej heterogenih elementov. V ta klub so vstopili Hrvati in Slovenci in vsi oni Nemci, ki se niso mogli pridružiti nemški levici, bodisi zaradi njihovih konservativnih, bodisi radi njihovih federalističnih načel.

Tedaj torej koj v začetku storjena je bila velika biba, da se Slovani niso zbrali v velik kompakten slovanski klub. Resnici na ljubav moramo priznati, da so Hrvati tedaj živahno zagovarjali ustanovitev takega kluba, dočim so se mu protivili Čehi, navajajoč kot razlog, da mora njihovem klubu biti podlaga njihov državnopravni program.

Razmere na desnici so se od tedaj hitro premenjale. Najprej so iz češkega kluba izstopili Mladočehi — naposled pa smo prišli do tega, da Staročehov sploh več ni v državnem zboru. Iz Hohenwartovega kluba so izstopili mej drugimi mnogi konservativni Nemci, kakor — da omenimo dva mata-

dorja — Liechtenstein in Lienbacher — od deseterice hrvatskih poslancev pa so v klubovem okrilju ostali samo štirje. O prejšnji desnici in o železnem obroču ne more biti več govora. A zakaj so Mladočehi izstopili iz kluba, pa uničili Staročeha, tako da imajo danes svoj poseben veliki samostalni klub? Zakaj niso vsi Hrvati v Hohenwartovem klubu? Ker so se malo po malo reči tako obrnile, da je desnica, osobito pod Hohenwartovim uplivom, pozabila na svoj program. Pregledujoč njeno delovanje more se sklepati, da ona niti ne misli več na izvršitev svojega programa, nego jedino na to, da vzdrži vladu grofa Taaffeja. Rekli bi, da Hohenwartov klub danes samo še zato obstoji. V vseh klubih je nastala evolucija: jedino Hohenwartov klub ni šel za drugimi, kakor da je hotel ostati Taaffeova desna roka. Konservativni Nemci imajo morda uzroke, da vzdržujejo Taaffeja; tudi češki fevdalci morejo imeti proti njemu specialne obzire — ali Hrvati in Slovenci? To je ono, česar v zadnjih letih nikakor nismo mogli razumeti, vsled tega pa tudi nikdar nismo prikrivali svojega mnenja, da bi morali Slovenci in Hrvati zunaj Hohenwartovega kluba ustanoviti svoj poseben klub in se od Hohenwarta popolnoma ločiti.

Ako bi Hohenwartov klub s Taaffeom glasoval za izjemno stanje, bilo bi to monstrozno. Pa vendar vprašuje svet: Kako bode glasoval Hohenwartov klub? Vprašuje baš zato, ker se ta klub doslej ni pri nobenem vprašanju dvignil zoper vladu grofa Taaffeja. Ali če doslej ni, ali je to razlog, da bi tega tudi sedaj ne storil? Težko, težko nam je verjeti. Kadar so bila doslej kočljiva vprašanja, kakor n. pr. vprašanje o vinski klavzuli v trgovinski pogodbi na dnevnem redu bila je navada, da je klub svojim članom dal na voljo, kako glasovati. Ta pot bi tako ne smelo biti. Po našem mnenju se nahaja klub sedaj na razpotju. Pojavili se bodo različni nazori gledé postopanja napram vprašanju o izjemnem stanju. Hrvati in Slovenci — mi smo o tem uverjeni — zagovarjali bodo nazor, naj se glasuje proti izjemnemu stanju. Ali to ni dovolj, kakor bi ne bilo dovolj, če bi se iz tega predmeta ne nare-

dilo klubsko vprašanje, nego vsakemu članu dovolilo, da glasuje kakor hoče. Hrvati in Slovenci bi ta pot morali klubu usiliti svoj nazor ali pa izstopiti iz kluba.

Nekaterniki mislijo, da bi mogel pri tej priliki klub razpasti. Kolika sreča! Izvemši grofa Taaffeja ne bi nihče za njim jokalo. Klubi obstoje, da po svoji organizaciji zamorejo izvajati svoj program. Hohenwartov klub nima danes programa: ker se to ne more nazivati program, če klub za vsako ceno vzdržuje vladu grofa Taaffeja. Z razpadom Hohenwartovega kluba bi se parlamentarizmu v Avstriji mnogo pomagalo, ker je baš ta klub zadnji čas mnogo pripomogel k temu, da so se pojmi o parlamentarizmu spacificili.

Ta klub je kriv, da Avstrija nima parlamentarne večine in vlade — ampak da vlada po svoji volji sestavlja večine in jim usiljuje svojo voljo. Razpad Hohenwartovega kluba rešil bi Hrvate in Slovence, ki sede v njem, iz abnormalnega položaja, v katerem se nahajajo, iz položaja, zaradi katerega so morali tolikrat zatajiti svoje prepričanje in zaradi katerega so se odtujili svojim volilcem.

Iz vsega srca želimo, da bi prav pri tej priliki razpadel Hohenwartov klub, ker upamo, da bi se tako vendar vsi Hrvati in Slovenci našli v jednem klubu.

Vsaj prilika za to bi se našla, kakor bi se našla prilika, da se pri kakem važnem vprašanju najdejo z Mladočehi. To bi bil začetek sistemu, kar mi že davno najtopleje zagovarjamo.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 21. septembra.

Senzačna vest.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ javlja iz Prage senzačno vest, da odstopi češki namestnik grof Thun ter prevzame portfelj ministerstva notranjih del. Grof Taaffe ostal bi samo ministerski predsednik. Kot namestnik pride v Prago baje neki general. — Ta vest se nam vidi tako malo verjetna, da prepuščamo odgovornost zanjo imenovanemu viru.

LISTEK.

Milena.

Izvirna noveleta. — Spisal Lajoš.

(Dalje.)

Šel je a zopet prišel — slednji dan, vleklo ga je z vso silo k njej; bila ga je vesela, kadar je prišel, da, tudi zarudela je hipoma, a v očeh je bil blesk, kakor da se je solza utrla. Čim večkrat je prišel, tem tužnejša je bila, on pa je že mislil, da bi brez nje živeti ne mogel; mučilo ga je povedati jej, da jo ljubi, strastno ljubi, da mu je ona vse, a ni ji mogel. Kadar koli je hotel odločilno besedo spregovoriti, tačas pogledala ga je tako mило prošeče, kakor bi hotela reči: „Priatelj molči, Ti me mučiš, Tvoja izpoved mi bo tuga“. Premagoval se je — ni je hotel mučiti; ohraniti si je hotel njeno prijateljstvo, a prišlo je drugače. Opazil je, da mu je i ona dobra, in to je odločilo. — Nekoč, bilo je v mraku, sedela sta na vrtu. Njemu se je glas tresel, očesi sta se mu svetili, rudečica ga je obhajala; Milena je slutila, kaj pride, pogledala ga je tako tužno bolešno, da bi slednji umolknil, a on se ni dal več krotiti, klečal je pred njo, prosil jo ljubezni: „Milena, samo malo upanja mi dajte, čakati hočem,

pokoriti se Vašemu ukazu, le jedno besedo recite, da me tudi Vi ljubite.“

„Kaj ste storili? Jaz Vas ne ljubim, Vas ne smem ljubiti“, dejala je strastno, očita je ter ustala, da bi odšla.

„Ne odhajajte Milena, ostanite“, odvrnil je goreče, „Vi ste mi vse, življenje dam, samo-recite, da me ljubite, če potem takoj umrjem.“

„Jaz Vas ne ljubim, ne zahtevajte ljubezni od mene, jaz Vam je ne morem dati“, odgovorila je tresočim glasom, a na trepalnicah se je bliščala — kakor biser — svetla solza.

„Ni res Milena“, dejal je kakor brezumen, „ni res, Vi me ljubite, a trudite se uničiti ta čut, zaman, ljubezen zmaga“, vzkliknil je zmagonosno, ko je ona strepela, kakor lilija v pomladnem vetru. „Ljubite me Milena“, govoril je v največji strasti. „Ljubiš me, moja si, ne pekel ne nebesa naju ne loči; ljubezen zmaga“. Skočil je pokonci ter jo vroče pritiskal k sebi, strastno poljuboval. Branila se je, odtrgala ga od sebe, pa zaman; lile so ji solze po belem lici, a slednjič ovila se mu je okoli vratu ter bolešno vzkliknila: „Dà, Henrik, ljubim Te, a to je moja nesreča.“ Slonela mu je na prsih, trpela njegove poljube in mu jih vračala. Dolgo sta še sedela roko v roki; on ji je pravil o domovini, o stariših, da jim takoj jutri piše — ne — da jim

pojde sam povedat, da ima nevesto, katero jim v kratkem kot ljubljeno soprogo pripelje. — Mej tem, ko je Henrik razvijal svoje načrte za bodočnost, je pa Milena neprenehoma ihtela.

„Kaj Ti je, draga“, vpraša jo Henrik skrbno in mило prošeče, „zakaj jočeš?“ Pa ni mu odgovorila, le še glasneje je zaplakala.

Pozno se je ločil. Milena ga je spremila do vrat.

„Z bogom, Henrik, srečno potuj“, prijela je njegovo glavo z obema rokama, gledala mu trenotek v oči, pritiskala mu gorak poljub na ustni — in — zbežala.

In tako odšel je sanjaje o svoji sreči i bodočnosti.

Mej tem je pa Milena v sobi na divanu plakala, rosila svoje lice s solzami.

Takoj drugo jutro se je odpeljal. Rad bi se še poslovil od Milene, a bilo je prezgodaj. Čez tri dni se je vrnil; dobil je dovoljenje svojih starišev. Sedaj je hitel naravnost k Mileni naznaniti ji veselo novico. Pospešil je korake. Kako veselo ga bode sprejela, s kako radostjo ga objela.

Šel je tiho na vrt, menil je Mileno presenečiti, a vrt je bil prazen, to ga je osupnilo; šel je v hišo — nikogar ni bilo viditi, polastil se ga je strah, da se je kaka nesreča zgodila. Lahko je po-

Iščejo se nujno:
 Kuharici za tu in drugod, izborni trajni službi, 10 do 12 gld.; — kuharica za vse k dvema osebama v Opatiji, 10 gld.; — štiri natakarice za tu in drugod; — prodajalka za Ljubljano; — sluga v prodajalnici in hišni hlapec za tu itd. itd. — Več (960)
 v posredovalnici G. Flux, Breg št. 6.

Iščem
stenografa in pisarja.
 Dr. Josip Serbec
 (961—1) advokat v Celji.

Hôtel Klembas
 v Brežicah, Spodnje Štajersko,
 novo opravljen,
 se za 3 do 6 let dá v zakup
 eventuelno tudi prodá.
 Več pové: W. Fritsch v Brežicah na južni železni ci. (935—2)

Notarski kandidat
 išče službe z oktobrom.
 Ponudbe upravištvu „Slovenskega Naroda“. (949-2)
Gostilna „Pri solncu“
 Francovo nabrežje št. 17
 priporoča spoštovanemu občinstvu dolenski vina po 40 kr., Bizeljka vina po 44 kr. in Mailberško vino po 60 kr., dalje Kosterjevo carsko pivo. Za dobro kosilec bode najbolje skrbjeno. — Ravno tam se tudi dasta v najem dve meblovali sobi ter se prodasta dve dolgi gostilniški mizi. — S spoštovanjem
 (962—1) Eleonora A. Ehrfeld.

Vozni red železnice Ljubljana j. k. - Kočevje.

625	1200	610	Ljubljana j. k.	810	101	846
636	1211	621	Ljubljana Dol. žel.	800	1251	836
648	1223	633	Lavrica (postajališče)	748	1239	824
655	1231	640	Škofljica	741	1232	817
708	1244	653	Šmarje-Sap.	728	1218	804
713	1253	702	Grosuplje	719	1209	755
734	109	718	Predol (postajališče)	702	1153	733
743	118	725	Čušperk	653	1144	729
802	137	747	Dobrepolje	638	1129	713
814	149	759	Velike Lašče	623	1113	657
831	206	816	Ortnek	605	1056	640
848	223	833	Ribnica	548	1039	623
915	250	900	Stara cerkev (postajališče)	521	1012	556
923	258	908	Kočevje	512	1003	547

Nočna doba od 6. ure zvečer do 5. ure 59 minut zjutraj označena je s podčrtanimi minutnimi številkami (600 — 559).

MAGGIJEV mesni ekstrakt v kosih po 8 in 5 kr. je sveže došel pri Rud. Kirbsch-u.

Licitacija lož.

V svrhu zakupne oddaje lož v deželni gledališči za sezono 1893/94 vršila se bo licitacija
 v torek dné 26. septembra 1893. l. v gledališči in sicer dopoldne ob 10. uri za nemške, popoldne ob 1/23. uri pa za slovenske predstave.
 Dražbeni pogoji so razgrajeni na vpogled v deželni pomočni pisarni mej 11. in 12. uro dopoldne.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dné 19. septembra 1893.

(963—1)

Učne knjige

za gimnazije in ljudske šole in vse druge šolske potrebščine

Dijaski koledar i. t. d.

(928—9)

prodaja

Anton Zagorjan

knjigotržec

v Ljubljani, v Zvezdi št. 7.

Knjigarna KLEINMAYR & BAMBERG

v Ljubljani

Kongresni trg šte. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učnih zavodih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, broširane in v močnem vezu, po najnižjih cenah. (927—7)

Katalogi o uvedenih učnih knjigah dobé se zastonj.

Zadnji mesec.

Inomostske srečke à 50 kr.

Zadnji mesec.

Glavni dobitnik

50.000

goldinarjev.

(931—4)

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. MAYER.

Dva važna glasa.

Maenja gledé političnih posledic razglašenega izjemnega stanja so zelo različna. Nemci se pripravljajo za velik naskok na vlado in groze ali odkrito ali prikrito, da ne bodo glasovali za vladno naredbo, če grof Taaffe ne sestavi poljsko-nemške večine. Z ozirom na to, da je največje važnosti, kako sodita prizadeta faktorja, vlada in poljski klub, to prizadevanje nemških listih, naj navedemo, kar pišeta stara „Presse“, oficijozno glasilo vlade, in Krakovski „Czas“, oficijelno glasilo poljskega kluba. Iz člankov teh dveh listov razvidamo, da vlada sedaj še ne misli prestopiti v levičarski tabor in da Poljaki o zvezi z levičarji nečejo ničesar slišati. — Stara „Presse“ obsoja taktiko nemških listov, a mej vrstami odklanja tudi zahtevano zvezo kakor jo je že prej odklonila, izražajoč nadejo, da pridejo Staročehi zopet na krmilo. Sedaj piše: „Ko to poletje skoro ni minil dan, da bi mladočeški bujskači ne bili storili kako novo neumnost, čitalo se je v nemškoliberalnem časopisu od Inomosta do Črnovec, od Prage do Podmoklega vprašanje: Kje je vlada? Neprestano se je ponavljaj apel na vladno silo in pogostoma se je vladi trpko očitalo, da še vedno neče pokazati močne svoje roke. Ko pa se je vlada odločila za zahtevano trdo naredbo, postavilo se je nemškoliberalno časopisje hkrati na stališče: „Čemu ta naredba? Kaj koristi in kaj more koristiti?“ Tem gospodom se je zdelo potrebno, ogrniti se s plaščkom pravega svobodoljuba in sedaj deklamujejo hlabro, kako ozke meje so postavljene na svobodi. Vlada, pravijo, sploh ne sme priti v položaj, utesniti svobodo. Če pa pride v tak položaj, umakniti se mora drugim možem, ki znajo z navadnimi zakoni izhajati. Če vlada res ne sme priti v položaj, v katerem so potrebne izjemne naredbe, čemu se je potem ustvaril zakon z dné 5. maja 1869, kateri jo v to pooblašča. Ali je to morda izraz reakcionarstva? Potem ni pozabati, da so se pod ta reakcionarni zakon podpisali najodličnejši člani levičarske stranke, ministri Hye, Plener, Herbst, Hasner, Brestel, Berger in Giskra. Pravi se, da so koncesije, podeljene Čehom, vzgojile narodni radikalizem. Res je, da je češki narod zadnjih petdeset let zlasti na kulturnem polju mnogo dosegel. Če pa je ta napredek kriv uspešnemu napredovanju mladočeškega gibanja, potem naj se obtožijo tiste nemškoliberalne vlade iz šestdesetih in sedemdesetih let, da so s svojim protežiranjem nemškega elementa odgovorni za ekscesivno nemško narodno gibanje v Avstriji, katero se je začelo po nemško-francoski vojski in se popelo do viška v razvpitem Schönererjevem govoru dne 18. decembra 1888. Kako to, da je to isto poredno Mladočehe z navideznim gnusom sodeče časopisje, še pred nekaterimi meseci premišljalo prav resno o alijanci z Mladočehi? Ali je morda tudi to jeden tistih faktorjev, ki je prouzročil razvoj Mladočehov?“ — „Czas“ piše: Priznavajoč pomen vladnih korakov na Češkem in obžalujoč iz srca, da je to bilo potrebno, moramo vendar priznati, da izjemno stanje ne bo čisto nič uplivalo na razmere v avstrijskem parlamentu in zlasti ne na odnošaje mej strankami ter na odnošaje mej vlado in posamičnimi klubi. Potrditev te očitvidne resnice je potrebna, ker jo ignorira vodilni levičarski list in dokazuje, da mora grof Taaffe sedaj iskati drugod pomoči in ne tam, kjer jo je doslej imel. To je smešno. Izjemno stanje je naperjeno zoper Mladočehe. Ali se je grof Taaffe kdaj na Mladočehe nasmiljal? Gotovo ne! Torej? Grof Taaffe vlada že dlje nego dve leti s pomočjo treh parlamentarnih klubov. Konservativni značaj Hohenwartovega kluba

je porok za to, da razmerje mej njim in vlado ne postane slabeje radi koraka, kateri ima namen, zagotoviti na Češkem red in mir. Poljski klub bo vladno naredbo odobril. In levica? Zazdela se ji je potrebno, utajiti prvotno izraženo veselje, da so se izdale izjemne naredbe, ali prvi izraz je zadostoval, da se je videlo, kako ona sodi. Če pravi „Neue Fr. Presse“ sedaj, da levica morda ne bo odobrila izjemnih naredeb, se pravi to slepe miši loviti. Čemu naj grof Taaffe sestavlja novo večino? Razumemo, da kuje levica železo dokler je razbeljeno, ali zdi se nam, da se iz takega materiala, kakor je izjemno stanje v Pragi, ne da napraviti veriga, s katero bi kako drugo parlamentarno stranko na se priklenila. Posebno pa ne razumemo, kako se more misliti, da bi Poljaki ne izbirali zaveznike po svojih političnih načelih, ampak svoja politična načela prikojevali po zaveznikih. Avtonomistične stranke so baš v tem hipu, ko za bližnjo bodočnost ne morejo računati na podporo zastopnikov češkega naroda, ko te pomoči sploh ne morejo vzprejeti — dvojno primorane, varovati kakor punčico idejo, od katere pričakujejo narodni in gospodarski napredek. Tu ne gre samo za Gališko in za poljski narod. Predobri državljani smo — šele pred kratkim se je to svedčano potrdilo — da bi se mogli odločiti za to, da bi uplivali na državno politiko v takem zmislu, ki po naši sodbi ni koristen za državo. Mi tudi političnih kombinacij ne zidamo na pesek, nego na trdna tla praktičnega življenja. In to nas uči, bodi naše razmerje z levičarji kakršnokoli, da se povsod pojavijo germanizatorične in centralistične tendence, kjerkoli pridejo Nemci v dotiko s Poljaki. Dokaz za to je Šleska. Zato pravimo Čehom gledé nemškoliberalnih elukubracij o zvezi mej Poljaki in levičarji: guarda e passa. Mladočeško politiko obsojamo odločno, toda — „ex mere negativis nihil sequitur“. — To je tako jasno, da ni treba ničesar pristaviti.

Vnanje države.

Giers v Parizu.

Ruski minister unanjih del, Giers, odpotoval je te dni nenadoma iz Peterburga čez Berlin v Pariz. Uzrok in namen temu povsem nepričakovanemu potovanju ni znan, vzlic temu pa je to potovanje naredilo največji utis na vse politične kroge. Giers je precej star in bolehen gospod in ni misliti, da bi bil potoval v Pariz radi kake malenkosti.

Koburžan in Stambulov.

Koburžan je baje trdno sklenil, da se znebi Stambulova za vsako ceno, tudi za ceno državnega preobrata ter da izroči vlado takozvanim konservativcem. Nekoliko dni predno je odpotoval na Nemško poklonit se novemu načelniku koburške rodovine, poslal je v Carigrad posebnega odposlanca, naj poizvže, kako stališče bi zavzela Turčija, ki je v bolgarskih rečeh najbolj interesovana, ako bi se dogodil državni preobrat. Poslanca Koburžanovega ni v Carigradu nihče vzprejel, torej tudi ni mogel ničesar opraviti. Stambulov je seveda doznal tudi za ta korak Koburžanov in dan predno je Koburžan odpotoval na Nemško, pojasnil mu je stališče tako, da je on, Stambulov, gospodar v Bolgarski in da more samo on napravljati državne preobrate ter nastavljati in odstavljati kneze. Koburžan se je rotil, da ni storil ničesar zoper Stambulova in da ničesar ne misli storiti in to je Stambulova nekoliko pomirilo. Dne 17. t. m. vršile so se občinske volitve. Stambulovci in Koburgovci so se borili za mandate, kakor največji sovražniki. To pot je sicer Stambulov zmagal, ker je uporabil vsa znana sredstva, a vzlic temu bode kmalu odločilni boj mej njim in Koburžanom.

Švedska in trozveza.

Vprašanje o pristopu Švedske k trozvezi je zakrito v veliko temo. Švedski listi so se izrekli jako rezervirano in dvomili, da bi se to zgodilo. Samo jeden glas je zabeležiti, ki svedoči, da se politični krogi švedski bavijo vsaj akademično s to rečjo. Oficijozni, v Stockholmu izhajajoči „Nya Dagligt Allehanda“ pravi v neki polemiki s slovečim norveškim pisateljem Björnsonom, da bo švedsko-norveška nevtralnost imela kmalu prebiti veliko izkušnjo. Z vojnimi pristanim v Libavu je postalo Severno morje pravo rusko morje in lahko bi nastale razmere za Nemčijo in za Švedsko jednako nevarne, tako da bi ti dve državi morali premišljati o skupni obrambi skupnih interesov.

Dopisi.

Iz Čikaga, 7. septembra. [Izv. dop.] (Delavsko stanje. — Slovenskim izseljencem v posvarilo.) Istina je, da ubogim trpinom na domačih slovenskih tleh skoro ni moč več prebijati, in kakor jim mora vsak pošten človek boljše usodo tostran morja iz srca privoščiti, vendar ne utegne škoditi, ako na tem mestu pojasnim začasno kritično stanje tukajšnjih delavcev, kar utegne istim, ki so se ravno namenili v Ameriko, le koristiti.

Da se po razstavi začno za delavce slabi časi, je že nekaj navadnega, a tu beda niti ni čakala konca svetovne razstave, temveč se že sedaj, ko imamo še dva meseca do konca razstave, prav očitno pokazala. Tukajšnje bede pa ni kriva samo razstava, veliko več razmerje mej srebrom in zlatom, s kojim se ravno sedaj kongres peča. Negotova vrednost srebra provzročila je, da so kapitalisti sedli na svoj kapital, ter se ne upajo gotovino v blago preminjati, boječ se kake izgube. Ker so manji spekulant odvisni od velicih bogatinov, in so jim zadnji odtegnili svojo pomoč, morali so ti tovarne zapreti; iz česar sledi, da je delavec ob zasluzek, ali bolje ob kruh. Delavcev je tu na tisoče in tisoče. Če je delavec primoran skromno živeti ali celo prosjačiti, je umljivo, da prične kupčija vseh slojev pešati, kar ima žalostne nasledke za državljane in državo.

Blizu sredine mesta ob obalah Michiganskega jezera se zbira vsak dan na tisoče gladnih brezposelnih delavcev, ki prirejajo kapitalistom ne ravno prijazne demonstracije, glasno zahtevajoč dela ali kruha. Dasi javni govori pod prostim nebom niso postavno prepovedani, vendar si prisvaja Čikaški major samooblast, stradajoče s pomočjo policije siloma razganjati, boječ se resnih izgrediv. To je tisti demokratski major, kojega se je toliko hvalisalo, da je delavcem prijazen. Če delavci (slovenske ne izvzemši) še sedaj ne občutijo in ne izpredijo, da jim je treba organizacije, da jim je treba priboriti svojemu stanu ugleda in veljave, da jim je treba moč iz svoje sredine, ki znajo z ujimi čutiti, na krmilo spraviti, potem se ni nadejati boljše bodočnosti. Tukajšnje delavske organizacije so že sklenile, da postavijo za prihodnji volilni boj svoje može. Želeti je le, da bi vsak delavec storil svojo dolž-

➡ Dalje v prilogi. ➡

trkal na vrata. Čul je tuj glas: „Prosto.“ Vstopil je — neznana osoba mu stoji nasproti.

„Česa želite“, vpraša ga neznanka.

„Kje je gospa?“ odvrne Henrik po daljšem molku; preslišal je popolnoma vprašanje čudeč se, da ne vidi Milene.

„Gospa? kje so?“, odgovori ženska „odšli so predvčerajšnjim.“

„Odšli?“ zakriči Henrik, „kam?“

„Ne vem“, bil je odgovor.

„Ne veste?“

„Ne“, bil je zopetni odgovor. „Mene so plačali ter se odpeljali po noči, rekli so, da jih ne bo več.“

Henrik ni veroval kar je čul, menil je, da ne sliši prav — žena — lastnica hiše — morala je še jedenkrat ponavljati, da je Milena odšla, ž njo tudi Danila in stara Meta, kam, tega ni vedela.

„Pa so kaj naročili, kaj pustili, kako pismo?“ težko je sopesl.

„Pustili so pač jedno pismo ter rekli, da je naj dam gospodu, ki bo po njih vprašal.“

„Dajte mi pismo, záme je“, dejal je Henrik skoraj odurno.

„Kako se pa pišejo?“ vprašala je ženska, gostovo obnašanje se ji je zelo čudno zdelo.

„So že ta pravi, tu je pismo“, rekši te besede vzame izza ogledala večje pismo, ki je bilo dokaj obsežno videti.

Hlastno je je vzel ter odšel, ne da bi se poslovil.

Hitel je brzih korakov domov, zaklenil duri, razpečatil pismo ter pričel čitati. A komaj je prebral nekoliko vrstic, omahnil je na stol, bled ko stena. „Milena, zakaj si mi to storila“, zaječal je tužno ter čital dalje drobne vrstice. Bilo je dolgo, dolgo pismo, polno madežev, kakor da je rosilo nanj. List se je glasil:

Jedino ljubljeni!

Ko bereš to pismo, ostavila sem kraj, kjer sem našla prvo svojo ljubezen. S solzami močim popir, roka se mi trese, srce se mi krči, a biti mora. Bežim pred Tvojo ljubeznijo, ker te ljubim, kakor nisem nikogar ljubila in kakor Te nihče več ljubil ne bo. Ljubim Te — in bežim pred tabo! Zagonetka Ti bo to, rešiti jo moram, odgrniti zastor, ki krije mojo preteklost, katere doslej še nikomur odkrila nisem. Storim to, da me ne sodiš krivo, storim to, da me umeješ.

Hči sem imovitih starišev, rojena v daljni Srbiji. Odgojena v mestnem zavodu, prišla sem komaj 16letna deva domu, jedini otrok svojih roditeljev. Poznala nisem družega sveta, nego dom in zavod, kjer sem se likala. Oče moj — mati umrla mi je v mojih detinskih letih — me je želel ženiti, češ, da ženski je najboljša podpora mož. Zbiral je dolgo, a mene ni vprašal. Vajena sem bila slušati očeta, zatorej sem vzela soproga, kojega mi je oče

odločil; stopila sem v zakon brez prave ljubezni — iz dolžnosti. —

Moj soprog Jan pl. Rukić je bil zelo imovit, to je mojega očeta preslepilo, sicer bi si ne mogla raztolmačiti, kako da me je dal takemu možu v zakon. Rukić je bil popolnoma nasprotnega značaja, nego jaz; v prijateljskih krogih so ga le „divjega Rukića“ imenovali. Bil je trdih navad; osornega obnašanja in brezoziren v svojem hotenji; vaje bil le zapovedovati, a slušati ne; vrh tega je bil le malo izobražen; svojim strastim je stregel, a krotil jih nikdar ni; udan je bil pijaci in igri; poleg tega strasten in hude, vroče krvi, ki je pri najmanjši priliki zavrela. — Tak je bil moj soprog. — Jaz sem storila vse, da si pridobim njegovo ljubezen in ga privedem na pravo pot, storila sem vse, da sem mu dobra žena, zvesta tovaršica. Početkoma je bilo dobro, a čez malo mesecev spoznala sem, kako silno se je oče zmotil, ko mi je dal takega soproga. Ravnal je silno grdo z menoj, vpošteval ni ne mojih nazorov ne moje omike, žalil me često-krat celo vpričo služabnikov; imel me ni za tovaršico, marveč za sužnjo. Pretrpela in prenašala sem vse, proseč Boga, da mi opomore, on mi je priča, kolikokrat sem s solzami močila blazine; pa vse to ni pomagalo, moža to ni spreobrnilo, bil je dan za dnevom krutejši; da celo ponašal se je s svojim trpinčenjem, češ, „tako se“, kakor je dejal, „trmaste golobčice krotijo.“ (Konec prih.)

nost ter se ne dal po slepaskih, židovskih novinah slepariti, kar se čisto godi.

Ko bi hotel vse posamezne slučaje, ki od bede izvirajo, naštevati, spravi bi morda še blagovoljni list radi prostora v zadrego, dovolj bodi, ako objavim, da so samomori radi pomankanja na dnevnem redu. Družine, ki ne morejo dragih stanovanj plačevati, postavljajo neusmiljeni posestniki na ulico itd. To ni častno za veliko metropolo, še manj pa za bogato Ameriko. Zares čudno, da morejo delavci, ki skrbé za blagostanje vseh drugih stanov, trpeti glad in hoditi raztrgani, četudi imajo dobro voljo za delo; četudi so deloma zelo probujeni; četudi je v skladiščih vse polno živeža in obleke nakopičene. — Ves humbug provzročujejo milijonarji, katerih je več ko odveč in to v tako mladem mestu, kakor Čikago. Ti gospodje, ki se vozijo v elegantnih ekvipažah, ti zatiralci napredka pak na vse to še ubogi stradajoči ljud smešijo, ga z lenobo in postopanjem pitajo. Ti naj samo svoje tovarne odpro in koj bodo imeli priliko se prepričati, da ostudno lažejo, ker popraševanje za delo bo večje, nego potreba. Žalibog, da zastopa njihova puhla načela po veliki večini tudi duhovščina različnih tu zastopanih ver.

Židovi so pač že ustanovili tu dobrodelno društvo, katero nabira darove za stradajoče, ter jim deli meso in kruh. Dasi ne mislim delati židom propagande, vendar si ne morem kaj, da ne bi vprašal, je li ni sramota za druge konfesije, da jih židovi nadkriljujejo v dejanskem človekoljubju. Res, dobro dé tolažba v lepih besedah, toda samo od suhih besed pa lačen delavec ne more biti sit in s samimi nauki mu tudi ni veliko pomagano. Tudi mesto namerava nekaj storiti ter z nekaterimi novimi napravami stradajočim dati dela. Z nekaterimi novimi podjetji se je že pričelo, a bedi še davno niso kos. Če omenim k temu še to, da se mestna oblast briga samo za te, ki imajo že državljansko pravico tu, vse druge pa za tujce smatra, potem, dragi rojaki v mili stari domovini, lahko izprevidite, da sedaj ni ravno ugoden čas se v Ameriko seliti, posebno ker to, kar sem navel, ne velja samo o Čikagu, marveč je po vseh združenih državah jednako ali pa še slabejše. So nekateri posamezniki, ki imajo še delo, a to so bele vrane sedaj. — c.

Z dežele. [Izv. dop.] (Exempli gratia!) Evo jeden sam izgled, s kakim orožjem se boré naši katoliški poštenjaki zoper naše liste. Nek naročnik „Rodoljuba“ prisv. Trojici prejel je od svojega dušnega pastirja doslovno sledeče pismo, katero mi je slučajno prišlo v roke:

Spoštovani X.! Morebiti se bo Vam čudno zdelo, da Vam jaz pišem. Ne, čudno se Vam ne sme zdeti; zakaj pišem Vam o neki prav važni zadevi. Pri Vas se bere „Rodoljub“, list, kateri nikakor ne zasluži tega imena, ampak zasluži prav za prav ime poguba slovenskega naroda, zlasti kmetskega ljudstva, kteremu skuša vzeti počasi prav zvito in bolj skrito spoštovanje do milostivega knezoškofa in duhovščine slovenske in četo, potem tudi spoštovanje do svete vere; zakaj kdor hujska zoper cerkvene služabnike, hujska zoper sveto cerkev in sveto vero in kdor zoper to, hujska zoper Jezusa, kateri govori: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje, kdor pa mene zaničuje, zaničuje Njega, ki me je poslal.“ Ne rečem, da je „Rodoljub“ takoj začel hujskati, ampak zdaj pa zdaj brca tega ali onega škofa ali mlajšo duhovščino, da ne ljubijo slovenskega naroda in slovenskega jezika, ko je vendar to laž. Ali morebiti milostivi knezoškof govori s svojimi ovčicami v nemščini in duhovniki pridigujejo v nemščini ali morebiti ne v slovenščini, kakor ljudstvo govori, s katerim živijo in trpijo in kterega ljubijo in vse, kar je ljudstvu ljubega, slovenski jezik zlasti pa sveto vero. Nasprotnike pa to najbolj grize, da milostivi škof in slovenski duhovniki poudarjajo po vsi pravici, da je prva vera in potem še le narodnost; zakaj prvi je vendar Bog in ne uboge stvari, ljudje in njih jezik in njih narodnost. Bogu se morajo vsi vklanjati in tudi jezik in narodnost in ne Bog jeziku in narodnosti. Glejte tako delajo v tem listu Slovenci, sinovi pobožnega slovenskega naroda in rujejo zoper sveto cerkev in zoper Boga. Ti niso prijatelji vernega slovenskega kmetskega ljudstva, ampak nasprotniki, ki vse to počenjajo v svojo sebično korist in v svoje osebne namene. Delajo sicer bolj skrito in zvito in delajo zoper Boga. In pošten veren kmetovalec, kakor upam, da ste tudi Vi, spoštovani X., bi tak list podpirali in delali svojemu dušnemu pastirju go-

spodu župniku žalost, ko sem Vam vendar označil ta list, ko se je bral pastirski list avstrijskih škofov! Upam, da te vrstice ne bodo glas upijočega v puščavi in da bodete ta list v peč vrgli in se nikdar več nanj ne naročili. Vse najboljše želeč Vam in Vaši verni družini udani

Ivan Globelnik, kapelan.

In koliko takih ljubeznivih pisem se je pač razposlalo grešnim naročnikom ubogega „Rodoljuba“. Kaj pa še-le živa beseda, govorjena raz leco! Mi pomilujemo g. Globelnika in njegove somišljenike, ki se s tako grdimi in duhovske obleke nedostojnimi lažmi boré zoper iz političnih razlogov neljub jim list. In s takimi sredstvi naj bi se utrdila v narodu verska zavest in ugled duhovskega stanu? Saj vendar tudi prosto ljudstvo ni slepo ter ima zdrav razum. Kaj pa potem, ako pride slej ali prej do prepričanja, da ste lagali in obrekovali, trdeč, da branite vero. Bog pomagaj!

Domače stvari.

— (Promoveatur ut amoveatur!) Vsakemu količkaj informovanemu človeku bilo je z vsega spočetka jasno, da so zadnje personalne spremembe v Alojzijeviski imele politično tendencijo. Sedaj pa je diplomatično odstranjenje velezaslužnega vodje g. T. Zupana, ki je bil odličnim krogom pač preblag in premalo fanatičen, vzbudilo — kakor se nam poroča iz raznih krajev, celo v duhovskih krogih hudo ogorčenje. Oseba novoimenovanega vodje g. Lesarja je namreč informovanim krogom nov dokaz, da milostnemu knezoškofu pri tej premembi ni bilo toliko na srci zares krščanska vzgoja alojzijeviskih dijakov, kolikor blagor — njegovih dvornih kapelanov, teh vernih glasnikov Mahničevih idej. Prvi dvorni kapelan postal je na splošno presenečenje kanonik že v letih, ko vsak drug duhovnik mora čakati še na pošteno faro, drugemu pa se je sedaj moral umakniti gosp. prof. Zupan in klanjati se mu bo moral mnogo starejši in izkušeni prefekt. Kaka moč je moral biti v Alojzijeviski g. Tomo Zupan, to pa priča najbolj faktum, da sta se morali na njegovo mesto postaviti dve moči. Tu tedaj taka nepotrebna potrata, po deželi pa na vseh krajih in koncih primanjuje dušnih pastirjev. Zares, skoro bo začela vera pešati — le pri dvornih kapelanih Ljubljanskega knezoškofa ne.

— („Radogoj“) so pristopili kot ustanovniki z doneskom po 100 kron: gosp. dr. Fran Celestin, kr. prof. v Zagrebu, gosp. dr. Guido Srebre, odvetnik v Brezicah in gospod Janez Vonceina, magistratni svetnik v Ljubljani. Živelj zavedni in poštredni rodoljubi! — V včerajšnji seji je odbor „Radogoj“ dovolil še dvema medicincema takse za rigorozo, nadaljuje prošnje za redne podpore pa je moral za sedaj odkloniti, ker več kot štiri že oddane štipendije po 400 kron za sedaj ni mogel ustanoviti. Je-li bo društvo v teku leta zamoglo v tem oziru še kaj storiti, zavisno bo največ od števila letnikov in ev. izrednih dohodkov.

— (Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!) Uredništvu našega lista so poslali kronine darove: V Zagorji nabral je 5 kron g. Šlihtinger, katere so darovali: gdčne. Štefanija in J. Korbar, Mici Tratar, Josipina Grabner in g. Konrad Šlihtinger, vsak po 1 krono. — Živile rodoljubne darovalke in darovalci in njih nasledniki!

— (Poroka.) Gosp. Anton Kozlevčar, uradnik južne železnice v Ljubljani, poročil se je danes z gospodično Ano Tomšičevo z Vrhnike. Čestitamo!

— (Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani) ima v petek dne 22. t. m. ob 2. uri popoldne v magistratni dvorani sejo s sledečim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika zadnje seje. 2.) Povišanje skladnine pri tukajšnjem glavnem carinskem uradu. 3.) Obrtnice pravice kleparjev in ključničarjev. 4.) Uredba koncesijonovanih stavbinskih obrtov. 5.) Podpora obiskovalcem risarskega tečaja na državni obrtni šoli v Gradcu. 6.) Prememba pravil čevljarske zadruge v Ljubljani. 7.) Volitev članov v volilno komisijo za zbornične dopolnilne volitve. 8.) Pravice branjevcev. 9.) Prošnji za dovolitev semnje v Gor. Straži in na Muljavi. 10.) Znižanje maksimalne tarife za goveje meso v Kamniku. 11.) Izločitev kavarnarjev, skuharjev in žganjetočnikov iz gostilničarske zadruge. 12.) Pospešitev avstrijskega trgovinskega mornarstva. 13.) Odposlatev zastopnika k gospodarski razstavi na Dunaji l. 1894. 14.) Načrt zakona v varstvo prikrasjanja množine v prometu

z blagom. 15.) Podpora obrtni nadaljevalni šoli v Št. Vidu nad Ljubljano. 16.) Prošnja, da se razveljavijo petdesetaki.

— (O ponesrečenem brambovskem vodji Zupančiču.) o katerem smo poročali včeraj, se nam javlja, da je brčkone padel v vodo, ko se je hotel umivati ali kopati. Bil je v marodni sobi, odkoder je odšel do vode in tam ponesrečil. Ker je bil že bolan na legarju, je verjetno, da je bil v deliriji in je bilo torej paziti nanj, nikakor pa ga samega puščati iz vojašnice. Neka ženska na drugi strani Gruberjevega kanala ga je baje videla, ko se je polagoma slačil, potem pa zginil v vodi.

— (Dolenjska železnica.) Z veljavnostjo od dne otvoritve prometa na progah Ljubljana-Grosuplje in Grosuplje-Kočevje dolenske železnice izide k tarifam in tarifoim določbam z dné 1. decembra 1891 glede prevažanja oseb in potne prtljage na lokalnih železnicah, ki ne spadajo v področje pasne tarife, V. dodatek. Taisti obsega določila o prevažanju oseb in potne prtljage, dalje kazalec kilometrov preje omenjenih prog. Cena temu dodatku je 10 kr.

— (Tedenški izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 10. do 16. septembra. Novorojencev je bilo 29 (= 47.94 ‰), mrtvorojenci 3, umrlih 24 (= 39.52 ‰), mej njimi so umrli za legarjem 1, za grižo 1, za jetiko 5, za vnetjem sopilnih organov 2, za želodčnim katarom 4, vsled starostne oslabelosti 1, za različnimi boleznimi 10. Mej umrlimi bilo je tujcev 10 (= 41.6 ‰), iz zavodov 12 (= 50 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za ošpicami 2, za škrlatno 4, za grižo 1, za dušljivim kašljem 2, za vrtico 1.

— (Gorenjsko okrožje slovenskega ferijalnega društva „Sava“) ima v nedeljo dné 24. t. m. ob 2. uri popoldne svoj prvi občni shod v prostorih „narodne čitalnice“ v Kranji. Zborovanje se vrši po naslednjem vzporedju: 1. Poročilo upravnika. 2. Predlogi. 3. Slučajnosti. Po zborovanju je akademski stol. Vabijo se vsi p. t. gg. starešine in bratje Savani. — Za gorenjsko okrožje Joža Omersa, tehnik, t. č. upravnik.

— (Na Bledu) pangermanski naseljenec Tirman, kakor se nam piše, še vedno ne da miru. Sedaj se baje na vse pretege trudi, da bi se izročilo oskrbovanje Radovniške soteske nemškemu planinskemu društvu ter je v to svrhu že priredil sejo, in se združil z načelnikom komiteja za otvoritev soteske, fotografom Lergetporerjem, ki je menda tudi že pozabil, da si na slovenski zemlji in s krasoto slovenske narave služi kruh. Onega moža, ki je največ storil za odkritje Radovniške soteske, namreč Gorjanskega župana g. Jakoba Žumra pa se tema gospodoma ni zdelo vredno vprašati. Umestneje — tako sodi naš dopisnik — bi pač bilo, ako bi g. Tirman izkazal, kaj je s čistim prebitkom koncerta, prirejenega na korist Radovniški soteski. — Pozor torej Blejski narodnjaki, da ne pride gospodarstvo nad vaše prirodne krasote v roke tujcem in tujim društvom, ki pri vsaki priliki kažejo svojo mržnjo do našega naroda in jezika. —

— (Za „Buttermilch“) pisal se je, predno je bil povzdignjen v plemstvo, kakor nam poroča dobro poučen prijatelj našega lista, tisti visokorodni gospod baron Born, ki kar na debelo kupuje gorenjske planine, da nam potem zabranjuje pristop do domače zemlje, gorenjskim kmetom pa na dvomljivo korist posameznikov uničuje — seveda povsem legalnim putem — starodavne užitke in pravice. — Blažena Kranjska, dokler te spoznajo vredno za svoje sporte v odraslih letih krščeni Buttermilchi!

— (Nov poštni urad.) Dne 1. oktobra t. l. odpre se v Rovtahu nov poštni urad, ki bode imel po selu vsak dan jedenkratno zvezo s poštnim uradom v Dolenjem Logatcu.

— (Trgatev.) Iz Šmarije pri Ajdovščini se nam piše: Naše občinsko starešinstvo sklenilo je v seji dne 17. t. m., da se prične trgati v ponedeljek 25. t. m. Vinorejci se z veseljem pripravljajo na ta veseli čas, kajti Bog nas je letos obvaroval pred vremenskimi neizgodami; zato bo pa tudi obilo izvrstne kapljice. Že so nas obiskali sosedni Kranjci ter odpeljali nekaj voz „sladkega“. V isti seji je občinski odbornik gosp. J. Vrtovec predlagal sledeče, kar je starešinstvo jednoglasno potrdilo: Oni vinorejci, ki imajo namen napraviti umetno vino petiot za svojo rabo, morajo to naznaniti županstvu; kdor bi tega ne storil, proti

Mala oznanila.

V Žužemberku prodá se takoj za primerno nizko ceno

hiša z jednim nadstropjem

stoječa ob deželni cesti v Rudolfovo, prav blizu nove zgradbe za okrajno sodišče, z dvema vrtoma, gospodarskimi poslopiji in pa zemljišči (njive, travniki, gojzd in pašniki) v izmeri nad 10 oral.

Ponudbe je pošiljati **dr. Rupertu Bežku**, c. kr. notarju v Žužemberku. (959—2)

Konjak.

Konjak, kateri se pri nas prodaja, je navadno židovski, zdravju škodljiv izdelek. Kdor želi kupiti res fin, iz čistega vina dobljeni konjak vpraša naj za naslov prodajalčev v upravitelstvu „Slovenskega Naroda“.

Na c. kr. učiteljski pripravnici v Ljubljani je takoj popolniti mesto

namestnega učitelja (suplenta)

za matematiko in prirodoslovje (eventuelno prirodopisje); prva s slovenskim učnim jezikom.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1893.

(951—2)

C. kr. ravnateljstvo.

Pod Trnovo št. 2.

Veliko zalogo

klobukov

priporoča **J. Soklič.**

Gledališke ulice št. 6.

J. Levec (64)

trgovina z deželnimi pridelki v Ljubljani, pri mesarskem mostu

Kupuje vsakovrstne rastline, semena, korenine, rože za zdravila, kakor Arnikove rože, Sentjanžve koreninice, bele kresnice, češminova zrnja, smrekovo seme, trsljkovo lubje, ržene rožičke in druge poljske pridelke. Seno za konje in govejo živino v večjih množinah. Trgovina z raki. Blago kupuje po najvišjih cenah.

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuval (66)

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakešna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. Pri zunanjih naročilih blagovoli naj se vzorec vposlati.

FRAN S. BARAGA (405) 1

— slikar —

na Emonski cesti št. 10

priporoča se p. n. občinstvu in visokochastiti duhovščini za slikanje cerkv, znamenj, novih stavb, sob, za barvanje hiš sgrafito, za firme in dekoracije po najnovejših uzorcih in po najnižjih cenah.

Jos. Stadler

stavbeni in galanterijski klepar in uradno potrjeni vodovodni instalatér na Starem trgu št. 15

priporoča se za vsa v njegovo stroko spadajoča stavbinska dela v mestu in na deželi, kakor tudi za popravila. **Vodovodne naprave** vsake vrste prevzemlje ter z vso natančnostjo in poročtvom izvršuje. — Troškovniki pošiljajo se na zahtevanje zastoj. (67)

R. Ranzinger

spediter

na Dunajski cesti šte. 15

prevzema vsakovrstne izvožnje in dovožnje na c. kr. državni in c. kr. priv. južni železnici z zagotovitvijo točne in cene izvršbe. (65)

Ustanovljeno **J. J. NAGLAS** leta 1847.

tovarna pohištva

v Ljubljani, Turjaški trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvorec).

Zaloga jednostavnega in najfinejšega lesenega in oblazinjenega pohištva, zreal, strgarskega in pozlatskega blaga, pohištvene robe, zavés, odej, preprog, zastiral na valjeh, polknov (žaluzij). Otroški vozički, železna in vrtna oprava, nepregorne blagajnice. (69)

Restavracija „Pri Zvezdi“

cesarja Josipa trg.

Velik zračni vrt, stekleni salon in kegljišče.

Priznana izvrstna jedi in pijače in skupno obedovanje.

(70) **F. Ferlinc**, restavratér.

F. BILINA & KASCH

Židovske ulice št. 1

priporočata svojo bogato zalogo vseh vrst **rokovio**, tako od usnja (lasten izdelek), kakor tudi od drugega blaga. **Kirurški obveze** (le lasten izdelek), jamčeno najboljša vrste, z raznimi kirurškimi pripravami. Velika izbira **kravat, hlačnikov, krtač, glavnikov, mila in parfumov**. Vse po najnižjih cenah.

Josip Reich

Poljanski nasip, Ozke ulice št. 4

priporoča čast. občinstvu dobro urejeno **kemično spiralnico**

v kateri se razparane in nerazparane moške in ženske obleke lepo očedijo. Preginjala vsprejmo se za pranje in črno v pobarvanje. V barvariji vsprejma se svilnato, bombažno in mešano blago. Barva se v najnovejših modah. (147)

ADOLF HAUPTMANN

tovarna

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

v lastni hiši

v Ljubljani, na Resljevi cesti št. 41.

Filijala: **Slonove ulice št. 10—12.**

Evgenij Betetto

tovarna za metlje

v Ljubljani, Florijanske ulice št. 3

priporoča čast. občinstvu in gg. trgovcem svojo veliko zalogo vsakovrstnih **metelj**

od najfinejših do najcenejših po najnižjih cenah. Ceniki so na razpolaganje zastoj in franko. (156)

Brata Eberl

Ljubljana, Frančiškanske ulice 4.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljate barve, lak in pokost. (146)

Glavni zastop **Bartholjjevega originalnega karbolina**. Maščoba za konjska kopita in usnje.

SPRAJCAR IVAN

stavbeni in umetni ključar

Kolodvorske ulice št. 22

priporoča svoje (155)

valčasta zapirala za okna in vrata (Rollbalken)

lastni izdelek, prava jeklena plehovina, s tihih zaporom in trajnostjo. Popravila v tej stroki se vsprejemljejo ter izvršujejo natančno in po nizki ceni.

HENRIK KENDA

v Ljubljani.

Najbogatejša zaloga za šivilje.

(164)

J. MÜLLER (163)

fotografsko - artistski zavod

v Frančiškanskih ulicah št. 8

priporoča svoj atelier za vsa v fotografirano stroko spadajoča dela, kakor: portrete, krajepise, interieurs, reprodukcije, vsakovrstne podobice, pisave, načrte itd. Momentne fotografije za otroke, povešanja vsake vrste po najnovejših skušnjah. Vsprejemlja vsa v fotografsko stroko spadajoča dela po najnižjih cenah.

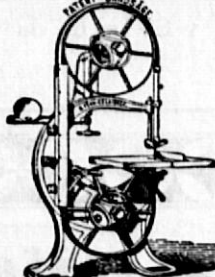

Odklikovan v Gradcu 1890, v Trstu, Gorici, Zagrebu 1891.

Fran Kaiser

puškar v Ljubljani

priporoča mnogovrstno zalogo orožja in raznih lovskih potrebščin — kakor tudi pušk lastnega izdelka ter izvršuje vsakojaka popraviljanja točno in po najnižjih cenah. (406)

G. Tönnies

v Ljubljani.

Tovarna za stroje, železo in kovinolitvico.

Izdeluje kot posebnost: vse vrste strojev za lesoreznice in žage. (144)

Prevzame cele naprave in oskrbuje parostroje in kotle po najboljši sestavi, slučajno turbine in vodna kolesa.

Uran & Večaj

Ljubljana, Gradišče št. 8, Igriške ulice št. 3

priporočata p. n. čast. občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnih pečij in glinastih snovij kakor tudi štedilnikov

in vseh v to stroko spadajočih del po nizkih cenah. (149)

J. Hafner-jeva pivarna

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 47.

Zaloga Vrhniskega piva.

Priznana izvrstna restavracija z veliko dvorano za koncerte itd. in lepim vrtom. (152)

— Kegljšče je na razpolago. —

Uhod je tudi iz Poljskih ulic.

Hôtel „Pri Slonu“

I. vrste

v sredi mesta in v bližini c. kr. poštne in brzojavne urada.

Sobe od 70 kr. naprej.

Restavracija in kavarna sta v hiši.

Železna in parna kopelj urejena po Francovih kopelih po c. kr. vladnem svétniku g. prof. dr. pl. Valenti.

L. M. Ecker

stavbeni klepar, konc. vodovodni instalatér

Ljubljana (142)

Dunajska cesta št. 7 in 14

priporoča svojo bogato zalogo **kleparskega dela**. Izdeluje vsa v njegov obrt spadajoča dela v mestu in na deželi. Izvrševatelj lesenih, cementnih in klejnih streh. Zaloga strešnega laka, lesnega cementa in kleja. Na pravilni **strelovodov** po novi sistemi.

Čast mi je naznanjati, da sem prevzela po smrti mojega moža **Frana Toni kovaško obrt**

katero bodem nadaljevala, ter se priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela po nizkih cenah, zlasti za nove podkove. Dobro delo in točna postrežba.

Z velespoštovanjem (154)

Ivanka Toni

v Kravji dolini št. 2.

Uniforme za c. kr. drž. uradnike, uradnike c. kr. drž. železnice, privat. železnice, kakor tudi za c. in in kr. vojsko izdeluje podpisane po najpovoljnejših cenah; tudi preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor **sablje, meče, klobuke za parado**, zlate obročke itd. **Civilne oprave** izdelujejo se po najnovejši fačoni. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladišču.

F. Casermann (158)

krojač za civilne oprave in uniforme.

Vizitnice

in **kuverfe s firmo**

priporoča **„Narodna Tiskarna“.**

Pivovarna J. Auer-ja

Gledališke ulice.

Izvrstno pivo lastnega izdelka. Pristna dolenski, hrvaški in črna isirska vina. Priznana dobra jedila. Velik, zračni vrt s steklenim salonom in kegljiščem. Točna in cena postrežba. (404) 1

J. Auer, pivovar.

Ivan Somnitz

(prej Fr. Pettauer)

urar c. kr. priv. južne železnice

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 18

priporoča svojo **veliko zalogo ur.**

Poprave se izvršujejo hitro in dobro. (63)

Podobe

umrlih urednikov „Slovenskega Naroda“ (Ant. Tomsič, Jos. Jurčič, Ivan Železnikar)

dobivajo se na karton-papirji tiskane **komad po 20 kr.**

v „Narodni Tiskarni“, pri gospodu **A. Zagorjan-u** in pri družini knjigo-tržcih.

temu postopalo se bode kazenskim potom. Kdor napravi petiot, priskrbiti si mora pri županstvu dotični dokaz, da se bodo kupci vedeli ravnanji. — Županstvo bode seveda moralo posode napolnjene s petijotom zaznamovati s svojim pečatom. Po tem sklepu so lahko kupci gotovi, da kupijo naravno vino, kar se je sicer tudi do sedaj vedno godilo. Starešinstveni sklep proužročil je le nek ptujec, o kojem govore, da je lani v dveh kotlih kuhal sladkor za petiot.

— („Goriška tiskarna“ A Gabršček) v Gorici nam naznanja, da je zanimanje za „Slovansko knjižnico“ prav veliko. Prihodnji teden izide prvi snopič, ki bo obsegal krasno povest iz češke zgodovine „Ratmir“. Ta snopič dobé na ogled bolj znani rodoljubi na Slovenskem. Kdor se ne naroči, oddá naj prvi snopič komu drugemu, ki bi se naročil. Cena je takó nizko postavljena, da bo treba vsaj 1000 naročnikov, da se pokrijejo stroški. Naročnina na 26 snopičev znaša le 2 gld. 60 kr.

— (Konfiskacija.) Tudi poslednja številka „Edinosti“ bila je — kakor poročá danes došla — zaplenjena zaradi nekaterih opazk o izjemnem stanju v Pragi in zaradi vesti o italijanskih izgredih na otoku Krku.

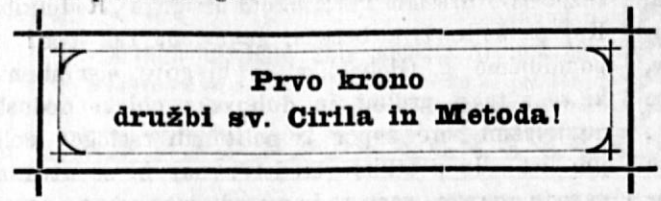
— (Slovenici in financa.) Pri financi v Trstu znajo pač nemški, slovenščine pa nečejo poznati, navzlic ukazu fin. ministra, da podrejeni organi morajo občeovati s strankami v njim razumljivem jeziku. V nekem konkretnem slučaju odgovoril je uradnik stranki, ki je odločno zahtevala slovensko pobotnico, da so pač i oni čitali nekaj o gori omenjeni naredbi, da pa od svojih višjih niso prejeli še nobenega podobnega ukaza. Čemu je torej dotična ministerska naredba?

— (Oficijozna pravičnost.) Na pol uradni „Il Mattino“ v Trstu drzne si imenovati zahtevo, da bi novo poštno in finančno poslopje v Trstu imelo tudi slovensk napis, proti zdravi pameti in da ta zahteva ostane pač le pobožna želja. Kdor le količkar pozna Trst in razmere na Primorskem, katero posledaje ima večino slovauskega prebivalstva, mora se čuditi toliki drznosti oficijoznega glasila, kateremu prav dobro odgovarja „Edinost“, poudarjajoč opravičenost take zahteve glede na faktične razmere, kakeršne se nahajajo v Trstu.

— (V blaznosti v morje skočiti) je hotel v Trstu bivši poštni sluga Andrej Capol na molu sv. Karla, kar so pa preprečili mimoidoči. Ko so ga vprašali, kdo da je, odgovoril je, da je poštni ravnatelj in da išče službe. Odvedli so nesrečneža v bolnico.

— („Srbobran“ pred porotniki.) Včeraj vršila se je v Zagrebu glavna obravnava v tiskovni pravdi proti „Srbobranu“, oziroma njega odgovornemu uredniku gospodu Josipu Veselku. Predmet tožbi, katero je dvignil g. Vladimir Mažuranić, sekojski svetnik dež. vlade, je bil članek, v katerem je „Srbobran“ mej drugim imenoval tožiteljevega pokojnega očeta bivšega bana Iv. Mažuranića „hijeno srbskih šol“ in mu očital, da si je prisvojil Njegušev spev o smrti Čengić age, ga torej dolžil nepoštenega dejanja, ki pokojnikovo uspomeno pred svetom oskrunja. Tudi izraz, da je bil pokojni Mažuranić „hijena srbskih šol“, je popolnoma proti resnici in sposoben, mej hrvatskimi Srbi vzbujati mržnjo proti uspomeni pokojnika. Tožitelja zastopal je dr. M. Derenčin, zatoženca dr. Medakovića. Zatoženi odgovorni urednik g. Josip Veselko, 35 let star, rojen v Zagrebu, izjavi, da je inkriminovani članek sam pisal, a taji, da bi imel namen skruniti uspomeno pokojnega pesnikabana in žaliti ga. Tožitelj sam in njegov zastopnik vzdrževala sta zatožbo, katero je pobijal zatoženčev zastopnik dr. Medaković. Obravnava pričela se je ob 8. uri zjutraj in proti 12. uri je sodišče po kratkem posvetovanji stavilo dve vprašanji: Je li obtoženec kriv, da je v obtoženem članku posebno z besedami „hijena srbskih šol“ in „prisvajaj Njeguševoga speva o Čengić agi“ prijavil izmišljene in popačene stvari, ter tako bivšega bana Mažuranića lažljivo dolžil dejanj, ki ga morejo ponižati in oskruniti pred javnim mnenjem? Porotniki so na obe vprašanji izrekli jednoglasno da. Na to je bil urednik g. Josip Veselko obsojen na 4 mesece zapora, poostrenega s postom in na sodne stroške ter da mora razsodbo prinesiti skozi 8 dni na čelu lista in da zapade od kavcije „Srbobrana“ 200 gld. na korist ubožne blagajne.

— (Razpisane službe.) Za notarsko mesto v Postojini eventuelno za kako drugo notarsko mesto razpisan je konkurs. Prošaje je vložiti pri notarski zbornici v Ljubljani v 14 dneh, počenši od tretjega razglašanja konkursa v uradnem listu. — Pri okrajnem sodišči v Črnomlju vzprejme se z dnem 1. oktobra pisar z mesečno plačo 30 gld., istotako pri okrajnem sodišči v Radovljici z mesečno plačo 29 gld.

Razne vesti.

* (Telefon v Skandinaviji.) Te dni izvršila se je zveza mej telefonskima mrežama v Švediji in Norvegiji. Na Švedskem je 230 večjih mest in krajev zvezanih mej saboj z državnim telefonom in se občinstvo poslužuje te novodobne udobnosti na način, o katerem nimajo drugod niti pojma. Vsa važnejša naročila opravljajo se po telefonu, vse javno življenje se giblje v znaku telefona. Namestu pisati pismo ali telegrafovati, se telefonuje in povsod se čuje žvenkljanje telefonskih zvončkov, tako da včasih že postane nadležno. Govori se na velike daljave po vsi Švedski in Norveški in na Dansko.

* (Po potresu preplašeni razbojniki) V isti noči, ko je bil v Srbiji zadnji potres, bil je umorjen v Smederevu bogat trgovec Jovan Mihajlović in njegova soproga. Poleg umorjene dvojice našli so se ključki blagajnice, v kateri so se našli vsi vrednostni listi in 2000 cekinov. Umor se je torej moral izvršiti iz maščevanja, kakor se je prvotno mislilo. Pozneje se le se je dognalo, da se je umor izvršil ravno mej potresom in da so morilci preplašeni pobegnili, ne da bi se bili dotaknili železne blagajnice.

* (Demanti.) Slavna trgovina z demanti Barnato Brothers v Londonu prevzela je te dni okolu pol milijona karatov tega dragulja proti gotovemu plačilu. Pred nekoliko meseci nakupila je ista firma demantov za milijon funtov sterlingov. Član te firme gosp. Joel se je izrazil proti nekemu časnikarju, da je trgovina z demanti jako stalna in se vedno jednako povprašuje po njih, akopram so le predmeti luksusa. Dokler bode le jedna ženska na svetu, povpraševalo se bode po demantih. Biseri se sicer ne obrabijo in se tudi redko zgubé, a prebivalstvo se tako množi na svetu, da se trgovcem z demanti ni bati, kajti ne kupujejo jih samo bogatinci, nego po njih sezajo vsi slojevi človeške družbe.

Književnost.

— Slovensko-nemški slovar, izdan na troške rajnega knezoškofa Ljubljanskega Antona Alojzija Wolfa, uredil M. Pletersnik. Šesti sešitek. Str. 401 do 480; prinaša slovsko gradivo od besede klalen do kruh.

— „Vesna“, mesečnik slovenskega dijaštva, prinaša v šte. 9. sledečo vsebino: Prolog, zložil Fr. Gestrin na smrtni postelji prilikom II. slov.-hrv. priprav. abit. slavnosti v Ljubljani; — Ivan Sila: Na večeru; — Mite Boran: Vera; — Mrakov: Ujetnik; — J. Vencajz: Slovenski narod in velike šole; — II. občni zbor slov. ferij. društva „Sava“ v Kranji dne 13. avgusta t. l.; — Glasnik; — Vestnik; — Književnost in umetnost.

— Trtna uš in trtoreja. Navod kako se je mogoče vkljub trtni uši s trtorejo uspešno baviti. Po najnovejših skušnjah spisal Ivan Bele, učitelj na vinorejski šoli v Mariboru. Celje, 1893. Tiskal in založil Dragotin Hribar. Str. 116. Cena mehko vezanemu izvodu 40 kr., po pošti 45 kr. Strokovnjaki, katere smo vprašali, so o tej popularno in vender korenito pisani knjigi izrekli najugodnejšo sodbo. V njem najde vinščak točen, zanesljiv in razumljivo pisan navod, kako se je baviti vkljub trtni uši s trtorejo. Knjiga je elegantno natisnena, ima čedne ilustracije in je cenena, zato jo prav toplo priporočamo, čestitajoč ob jednom pisatelju in zalagatelju, da sta našo kmetijsko književnost obogatila s tem delom.

— Matice Slovanská prinaša v številki 6. konec interesantne Ruskinove povesti „Neni chleba bez drobtů“ in štiri Sarmatove povestice namreč „Hrobačky“, „Influenca“, „Jack rozparovač“ in „Nona“. — V „Obzoru“ čitamo interesantni članek „Tri světy asijsko-evropske pevniny“ in poročila o narodnem gibanju raznih slovanskih rodov.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 21. septembra. Uradni list javlja, da je cesar župniku Sajovcu v Slavini podelil zlati zaslužni križec s krono.

Dunaj 21. septembra. Dvorni svetnik in finančni ravnatelj tirolski baron Czörnig se je včeraj obesil.

Lvov 21. septembra. Poljski listi javljajo, da bodo maloruski drž. poslanci glasovali zoper vladno naredbo o izjemnem stanju.

Kisek 21. septembra. Včerašnje vojaške vaje so jako dobro iztekle. Zmagala je severna vojska. Nemški cesar odlikoval mnogo državnikov, dvornih dostojanstvenikov in generalov z visokimi redi.

Kisek 21. septembra. Cesar in gosti njegovi, nadvojvoda Albrecht in vsi nadvojvode odjahali ob 1/2. uri zjutraj k vojaškim vajam.

Kisek 21. septembra. Današnje vojaške vaje končale se z izbornim naskokom drugega voja na tretji voj ob 12 1/4. uri. S tem so končane Kiseške vaje. Cesar in gostje njegovi vrnili se ob 1. uri v Kisek.

Rim 21. septembra. Včeraj se je sijajno praznovala triindvajseta obletnica, kar je Italija osvojila Rim.

Turin 21. septembra. „Gazetta di Torino“ priobčuje pogovor, kateri je imel jeden sotrudnikov s Kossuthom. Ta se je o političnem položaju evropskem izrekel jako pesimistično in sodi, da prihodnja spomlad ne bo minula brez vojne.

London 21. septembra. Henry Norman, kateri je bil imenovan kraljevskim namestnikom v Indiji in je vzprejel to mesto, se je zopet odpovedal.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji
za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta
2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Tujci:

20. septembra.

Pri **Maltai**: Huss, Dunkler, Rosenthal, Herzel z Dunaja. — Skarja iz Polja. — Simutti, Ratschach, dr. Gottlieb iz Prage. — Augustin iz Ljubna. — Spitz, Zeisel iz Brna. — Roth iz Budimpešte. — Hall iz Rudolfovega. — Mazaratti iz Maribora.

Pri **Slonu**: Schmilinger, Hirsch, Krall, Schwab, Warberg z Dunaja. — Winzer iz Prage. — Lauter iz Maribora. — Annette iz Krškega. — Dobrovih, iz Št. Vida. — Pustovrh iz Celja. — Deu iz Maribora. — Stare iz Kamnika.

Umrli so v Ljubljani:

19. septembra: Jožef Bernard, posestnik, 34 let, Slovene ulice št. 3.

20. septembra: Alojz Sule, knjigovodje sin, 1 mesec, Poljanski trg št. 5.

V deželni bolnici:

15. septembra: Franca Černe, delavčeva žena, 30 let.

16. septembra: Marija Koritnik, gostačeva hči, 7 let.

— Janez Zupan, kajzarjev sin, 18 let.

19. septembra: Daniel Zvanut, gostač, 76 let.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
20. sept.	7. zjutraj	732.2 mm.	12.8° C	sl. zah.	obl.	8.40 mm
	2. popol.	728.9 mm.	17.6° C	sl. zah.	dež.	
	9. zvečer	727.4 mm.	15.6° C	sl. zah.	dež.	dežja.

Srednja temperatura 15.3°, za 1.5° nad normalom.

Dunajska borza

dné 21. septembra t. l.

	včeraj	—	danes
Papirna renta	gld. 97.10	—	gld. 97.30
Srebrna renta	96.75	—	97.05
Zlata renta	119.70	—	119.70
4% kronska renta	96.65	—	96.80
Akcije narodne banke	982.00	—	982.00
Kreditne akcije	334.50	—	336.75
London	126.60	—	126.30
Napol.	10.04	—	10.02 1/2
C. kr. cekini	—	—	—
Nemške marke	62.27 1/2	—	62.10
Italijanske lire	44.60	—	—
Papirnat rubelj	1.31 1/2	—	—

Dné 20. septembra t. l.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	146 gld. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	194 „ 25 „
Ogerska zlata renta 4%	— „ — „
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	127 „ — „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi.	122 „ 70 „
Kreditne srečke po 100 gld.	195 „ — „
Rudolfove srečke po 10 gld.	23 „ 50 „
Akcije anglo-avst. banke po 200 gld.	149 „ 25 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	258 „ — „